

PĀRRAUDZĪBAS DATU UZSKAITES SISTĒMA CILDA

PIENA PĀRRAUDZĪBAS VEIKŠANAS METODIKA

(govīm, kazām)

1A

Sagatavošanās darbi pirms piena pārraudzības uzsākšanas ganāmpulkā

1A.1. Vispārīga informācija.

1. Reģistrējot Lauksaimniecības datu centra (turpmāk – datu centrs) reģistrā atražošanas informāciju dzīvniekiem – ir jāpaziņo patiesais piena izmantošanas veids – *slaukšana* vai *zīdīšana*.
2. Individuālo kontroli piena pārraudzībā esošiem dzīvniekiem uzsāk:
Govij – ne agrāk kā 5. slaukšanas dienā pēc atnešanās;
Kazai – ne agrāk kā 7. dienā pēc atnešanās, ja kazlēnus atšķir 6 dienu laikā pēc dzimšanas; pēc kazlēnu nošķiršanas, ja kazlēnus zīda ilgāk nekā sešas dienas pēc dzimšanas.
3. Intervāls starp govju pārraudzības ganāmpulka kontrolēm ir no 22–37 dienām, bet starp kazu pārraudzības ganāmpulka kontrolēm – no 28–34 dienām.
4. Govs vai kazas atnešanās dienu (katras laktācijas 1. dienu) uzskata par slaukšanas sākuma dienu, bet cietlaišanas dienu – par cietstāvēšanas dienu.
5. Piena pārraudzības ietvaros nosakāmie pamatrādītāji ir *izslaukums* (veic pārraugs) un *piena sastāvs* (veic laboratorija).
6. Piena pārraudzības veikšanas metodes:
A metode – pārraudzību vai snieguma pārbaudi veic pārraugs, kurš ir saņēmis sertifikātu pārraudzības veikšanai (pārraugs var darboties vairākos ganāmpulkos);
B metode – pārraudzību vai snieguma pārbaudi veic pārraugs, kurš ir saņēmis apliecību pārraudzības veikšanai vienā ganāmpulkā (pārraugs ar apliecību var darboties tikai vienā ganāmpulkā);
C metode – pārraudzību vai snieguma pārbaudi veic pārraugs, kurš ir saņēmis apliecību pārraudzības veikšanai vienā ganāmpulkā kopā ar pārraugu, kurš ir saņēmis sertifikātu pārraudzības veikšanai. Pārraugi vienojas par veicamajiem darbiem ganāmpulkā.
7. Pārrauga kvalifikācija. Pārraugs, kuram ir atbilstoša un derīga kvalifikācija (piena pārraudzībā: govīm/kazām) drīkst veikt pārraudzību. Pārraugs sistēmā CILDA izveido ganāmpulkam piena pārraudzības plānu ar uzdevumiem. Ar beigušos sertifikāta vai apliecības termiņu, pārraugam būs liegta darbība sistēmā CILDA, – nevarēs: uzsākt pārraudzību, saņemt/nodot uzdevumus, veikt pārraudzību, aizpildīt pavaddokumentu, apskatīt atskaites.

8. Piena daudzuma noteikšanas mērinstrumenti:
- 8.1. noteikšanai izmanto nebojātus, tīrus mērīšanas/svēršanas līdzekļus, kuru precizitāte ir pārbaudīta pirms pārraudzības uzsākšanas un turpmāk, ievērojot noteikto termiņu, un kuri atzīti par derīgiem pārraudzības datu ieguvei (ja mērinstruments nav derīgs, pārraudzības veikšana nav iespējama. Jāsameklē atbilstošs, derīgs aprīkojums, piemēram, no cita pārrauga vai laboratorijas, esošais pārraudzības uzdevums ir jāatceļ un jāveido jauns, kurā norādīts jaunais aprīkojums, mērinstruments).
- 8.2. Piena daudzumu nosaka pārraudzības uzdevumā norādītajā veidā (nosaka vienā no šādiem veidiem):
- a) sver ar neautomātiskajiem svariem. Govs piena daudzuma noteikšanai izmanto neautomātiskos svarus, ar kuriem var nosvērt vismaz 10 kilogramus ar vismaz 0,1 kg precizitāti, kazas piena daudzumu nosaka ar vismaz 0,02 kg precizitāti;
 - b) mēra tilpumu litros ar mērtraukiem (ar precizitāti līdz 0,1 litram govīm un ar precizitāti līdz 0,02 litriem kazām);
 - c) mēra ar slaukšanas iekārtu piena mērītājiem (Robotiem (kg)).
- 8.3. Piena daudzuma mērīšanas/svēršanas līdzekļa identifikācijai izmanto uzlīmi ar datu centra izsniegtu identifikatoru.
- 8.4. Piena daudzuma mērīšanas/svēršanas līdzekļu precizitāti pārbauda institūcija, kas ar datu centru ir noslēgusi līgumu par piena daudzuma mērīšanas līdzekļu precizitātes pārbaudi, atzīšanu par derīgiem pārraudzības datu ieguvei un datu apmaiņu.
- 8.5. Datu centrs informāciju par minētajām institūcijām ievieto savā tīmekļvietnē.
9. Nosacījumi par piena paraugpudelītēm:
- 9.1. Pirms pārraudzības veikšanas pārraugs ir saņēmis kasti/-es ar tukšām paraugu ņemšanas pudelītēm.
- 9.2. Pārbauda: vai pudelītes ir tīras, vai nav bojātas, vai ir ar blīvi noslēdzamu vāciņu, vai katrā ir ievietots konservants. Ja konservants nav pudelītē vai tas tiek saņemts no laboratorijas atsevišķi, tad tukšajās pudelītēs (pirms pārraudzības veikšanas), pārraugs ievieto konservantu.
- 9.3. Pirms pārraudzības veikšanas, pārbauda tukšo pudelīšu skaitu. Pirms pārraudzības veikšanas, pārraugs numurē katru tukšo parauga pudelīti, atbilstoši pārraudzības uzdevumā norādīto dzīvnieku skaitam:
- a) numuram uz pudelītēm jābūt precīzam, lai nerastos iespēja to neatbilstoši interpretēt;
 - b) numerācijai viena pārraudzības uzdevuma ietvaros jābūt bez pārtraukumiem.
 - c) nav pieļaujama marķējuma maiņa pārraudzības sesijas laikā. Ja vien nav ieviesta centralizēta pudelīšu marķēšana ar unikālu identifikatoru izmantošanu, tad marķējuma vērtības vēlams sākt ar [1] un turpināt pieaugošā secībā bez pārtraukumiem.
- 9.4. Piena paraugus testēšanas laboratorijai piegādā paraugpudelītēs. Paraugpudelītes pārvadā noslēgtās, numurētās paraugu kastēs.
- 9.5. Nav pieļaujama paraugu noformēšana citos traukos to vēlākai pārļiešanai laboratorijas izsniegtajās pudelītēs ar konservantu.

1A.2. Pārraudzības plāna izveide un pārraudzības uzsākšana ganāmpulkā.

1. Lai uzsāktu ganāmpulkā piena pārraudzību, ganāmpulka īpašnieks sadarbībā ar pārraugu (ja pats īpašnieks nav pārraugs) vienojas par ganāmpulka pārraudzības veikšanas procesu un plānu, kurā nosaka:
- 1.1. pārraudzības ganāmpulku un novietni;
 - 1.2. intervālu starp ganāmpulka kontrolēm;

- 1.3. piena daudzuma noteikšanas mērinstrumentus;
 - 1.4. pārraudzības sākuma datumu;
 - 1.5. piena laboratoriju, kurā veiks piena analīzes (pārraugs slēdz līgumu ar laboratoriju);
 - 1.6. pārraudzības uzdevuma un pārraudzības datu apstrādes rezultātu (Atskaites) saņēmēju un saņemšanas veidu (pa pastu, e-pastā, sistēmā CILDA);
 - 1.7. pārraudzības veikšanas metodi (A, B, C).
2. Pārraudzības process tiek uzsākts ar pārraudzības plāna sagatavošanu sistēmā CILDA, to dara attiecīgā ganāmpulka pārraugs. Pieejā sistēmai CILDA ir tikai pārraugam ar atbilstošu, derīgu kvalifikāciju. Iesniegums datu centram par piena pārraudzības uzsākšanu/pārtraukšanu nav jāšūta (uzsākšanu/pārtraukšanu pārraugs veic sistēmā CILDA).
 3. Ja izvēlās pārraudzības uzdevumu saņemt e-pastā, tad uzdevums tiks nosūtīts, atkarībā no plānā izvēlēta veida: e-tabulas veidā (CSV fails) vai PDF formātā, vai, ir iespēja pārraudzības uzdevumu saņemt uz jebkuru (vienu) pasta adresi (adresi norāda sistēmā CILDA).
 4. Izmantojot automātisko slaukšanas sistēmu (AMS jeb Robotu), sistēmā CILDA pārraudzības plānā jābūt norādei tikai par: ganāmpulku, novietni, sugu, pārraudzību veicošo pārraugu, pārraudzības veikšanas biežumu, piegādes metodi (manuāli – sistēmā CILDA vai automātiski – e-pastā). Robotiem pieejams saraksts ar pārraudzības kontrolē iekļautajiem dzīvniekiem (saraksts pieejams tikai CSV faila jeb e-tabulas veidā).
 5. Pārraugs noslēdz līgumu ar akreditētu laboratoriju. Pēc līguma noslēgšanas, laboratorija pārraugu nodrošina ar:
 - 5.1. numurētu piena paraugu kastī;
 - 5.2. piena paraugu pudelītēm, kuru tilpums ir vismaz 45 mililitri;
 - 5.3. konservantu un tā iepildīšanu piena paraugu pudelītēs;
 - 5.4. pavaddokumentu papīra formātā, ja laboratorija par to ir vienojusies ar pārraugu.

1A.3. Piena daudzuma noņemšanas un mērīšanas veidi:

(iespējamo slaukšanas reižu skaits kontroles reizē: 3; iespējamie piena daudzuma noņemšanas veidi: pēdējā vai kombinēti, koppiens -attiecas tikai uz piena kazu pārraudzību; piena izslaukuma noteikšanas reizes: pēdējā, katrā. Slaukšana ar Robotu).

1. “Izslaukumu nosaka pēdējā slaukšanas reizē, paraugu ņem pēdējā slaukšanas reizē”:

- 1.1. Saņemtajā kontroles/pārraudzības uzdevumā norāda datumu un laiku slaukšanas reizēm;
- 1.2. Veic pārraudzību (izslauc dzīvnieku) un nosaka izslaukto piena daudzumu. Iegūto rezultātu atzīmē pārraudzības uzdevumā (PDF izdrukā vai e-tabulā);
- 1.3. Noņem piena paraugu un iepilda pudelītē ne mazāk kā 35ml piena, pudelīti aizvāko, ieliek paraugu kastē;
- 1.4. Fiksē parauga numuru pārraudzības uzdevumā pie attiecīgā dzīvnieka;
- 1.5. Veic piena pārraudzību nākamajam dzīvniekam, un tā turpina visiem uzdevumā iekļautajiem dzīvniekiem.

2. “Izslaukumu nosaka katrā slaukšanas reizē, paraugu ņem pēdējā slaukšanas reizē”:

- 2.1. Saņemtajā kontroles/pārraudzības uzdevumā norāda datumu un laiku slaukšanas reizēm;

- 2.2. Veic pārraudzību (izslauc dzīvnieku). Nosaka 1. slaukšanas reizes piena daudzumu. 1.slaukšanas reizes iegūto rezultātu atzīmē parraudzības uzdevumā (PDF izdrukātajā veidlapā vai e-tabulā).

Nākamās slaukšanas kontroles laikā (šim pašam dzīvniekam) nosaka 2.slaukšanas reizes piena daudzumu. 2.slaukšanas reizes iegūto rezultātu atzīmē parraudzības uzdevumā (PDF izdrukātajā veidlapā vai e-tabulā). Tāda pati kārtība attiecas arī uz 3.slaukšanas reizi (ja pārraudzības plānā norādītas 3 slaukšanas reizes).

- 2.3. Pēdējā slaukšanas reizē dzīvniekam noņem piena paraugu un iepilda pudelītē ne mazāk kā 35ml piena, pudelīti aizvāko un ieliek paraugu kastē. Fiksē parauga numuru pārraudzības uzdevumā pie attiecīgā dzīvnieka;
- 2.4. Veic piena pārraudzības datu un paraugu ieguvi pārējiem uzdevumā iekļautajiem dzīvniekiem, līdzīgi kā aprakstīts šī punkta(2.) apakšpunktos 2.2. un 2.3.

3. **“Izslaukumu nosaka katrā slaukšanas reizē, nem kombinēto paraugu”:**

- 3.1. Saņemtajā kontroles/pārraudzības uzdevumā norāda datumu un laiku slaukšanas reizēm;
- 3.2. Veic pārraudzību (izslauc dzīvnieku). Nosaka 1.slaukšanas reizes piena daudzumu. 1.slaukšanas reizes iegūto rezultātu atzīmē parraudzības uzdevumā (PDF izdrukātajā veidlapā vai e-tabulā).

Nākamās slaukšanas kontroles laikā (šim pašam dzīvniekam) nosaka 2.slaukšanas reizes piena daudzumu. 2.slaukšanas reizes iegūto rezultātu atzīmē parraudzības uzdevumā (PDF izdrukātajā veidlapā vai e-tabulā). Tāda pati kārtība attiecas arī uz 3.slaukšanas reizi (ja pārraudzības plānā norādītas 3 slaukšanas reizes).

- 3.3. Katrā slaukšanas reizē dzīvniekam noņem piena paraugu (proporcionāli slaukšanas reižu skaitam) un iepilda vienā pudelītē (1 pudelīte uz 2 vai 3 slaukšanas reizēm 1 dzīvniekam). Aizpildītā pudelītē jābūt ne mazāk kā 35ml piena. Pudelīti aizvāko un ieliek paraugu kastē. 1.kontroles slaukšanas laikā fiksē parauga numuru pārraudzības uzdevumā pie attiecīgā dzīvnieka;
- 3.4. Veic piena pārraudzības datu un paraugu ieguvi pārējiem uzdevumā iekļautajiem dzīvniekiem, līdzīgi kā aprakstīts šī punkta(3.) apakšpunktos 3.2. un 3.3.

4. **“Izslaukuma iegūšana un daudzuma noteikšana ar slaukšanas Robotu”:**

- 4.1. No CILDA sistēmas saņemto dzīvnieku sarakstu ielādē piena Robota lokālajā sistēmā;
- 4.2. Veic piena pārraudzību, kur automātiski tiek fiksēti izslaukumi piena Robota lokālajā sistēmā;
- 4.3. Automātiski tiek noņemts piena paraugs un parauga numurs tiek fiksēts piena Robota lokālajā sistēmā;

5. **Koppiens – attiecas tikai uz piena kazu pārraudzību.**

- 5.1. Koppiens jānosaka (jāņem papildus paraugs un jānosaka kopējā izslauktā piena daudzums) tikai tajā gadījumā, ja kazas tiek slauktas 2 vai 3 reizes dienā un piena daudzums tiek noteikts pēdējā vai visās slaukšanas reizēs, un piena paraugs tiek ņemts pēdējā slaukšanas reizē.
- 5.2. Koppiena paraugs (1 pudelīte) tiek paņemts no kopējā izslauktā piena daudzuma (piemēram, no piena baseina) pēc pārraudzības pabeigšanas jeb, kad visas pārraudzības uzdevumā iekļautās kazas ir izslauktas. Piena pārraudzības kontroles veikšanas dienā,

piena uzglabāšanas traukiem (kannām, piena baseinam, utml.) jābūt tukšiem, lai varētu precīzi noteikt izslaukto kopējo piena daudzumu.

- 5.3. Koppiena parauga pudelītei vienmēr atbilst pirmā parauga pozīcija kastē, un arī paraugu sākuma numerācija (katrā uzdevumā koppiena pudelīti paraugu kastē norāda kā pirmo).
- 5.4. Aizpildītā koppiena pudelītē jābūt ne mazāk kā 35ml piena. Aizvākot pudelīti ieliek paraugu kastē. Fiksē parauga numuru un kopējā izslaukuma daudzumu pārraudzības uzdevumā (sadaļā Koppiens).

1A.4. Pārraudzības uzdevuma saņemšana.

1. Sistēma CILDA pārraudzības uzdevumu automātiski izsūtīs 7 dienas pirms kontroles izpildes datuma (izsūtīs uz sistēmā CILDA norādīto e-pasta vai pasta adresi). Pārraudzības uzdevumu var saņemt arī: lejupielādējot no sistēmas CILDA (PDF vai CSV faila (e-tabula) veidā).
2. Ja rādījumu iegūšanas metode ganāmpulkā ir Robots, tad no sistēmas CILDA būs iespējams lejupielādēt un atpakaļ augšupielādēt uzdevumu jeb e-tabulu tikai CSV faila veidā. CSV failu būs iespēja saņemt e-pastā (uz e-pasta adresi, kāda norādīta ganāmpulka pārraudzības plānā sistēmā CILDA).
3. Ar saņemto pārraudzības uzdevumu ir nekavējoties jāiepazīstas, pārbaudot tā satura atbilstību.
4. Ja pārraudzības uzdevuma saņēmējs nav ganāmpulkā pārraudzību veicošais pārraugs, saņēmējs nekavējoties informē pārraugu par saņemto pārraudzības uzdevumu.
5. Pārraudzības uzdevuma saņēmējs un pārraugs kopīgi izskata pārraudzības uzdevumu un pieņem lēmumu par tā izpildi (ja uzdevumā norādītā informācija ir korekta) vai neatbilstību novēršanu un jauna uzdevuma saņemšanu (ja saņemtajā uzdevumā ir nekorekta informācija). Pārbauda uzdevumā datu atbilstību:
 - 5.1. vai korekti norādīts pārraudzības kontroles izpildes datums;
 - 5.2. vai atbilstoši norādīta izslaukuma noteikšanas metode (Svēršana (kg), Mērīšana (L), Robots (kg);
 - 5.3. vai ir nodrošināti metodei atbilstoši izslaukuma noteikšanas mērinstrumenti.
 - 5.4. vai mērinstrumenti ir derīgi/atbilstoši pārraudzības veikšanai;
 - 5.5. vai uzdevumā iekļauti ganāmpulka un novietnes visi pārraudzībā atbilstošie dzīvnieki (ir atražojuši, piena izmantošanas veids datu centra reģistrā ir norādīts 'slaukšana' (kazām var būt arī 'zīdīšana'), pieder konkrētajam ganāmpulkam, atrodas konkrētajā novietnē utml.);
 - 5.6. vai korekti norādīta: piena paraugu ņemšanas reize (pēdējā vai kombinēti), slaukšanas reižu skaits (1 vai 2, vai 3), izslaukuma noteikšanas reize (katrā vai pēdējā). Iepriekšminētais (šis punkts 5.5.6.) neattiecas uz ganāmpulkiem, kuros tiek slaukts ar Robotu.
6. Saņemtajā pārraudzības uzdevumā nedrīkst veikt nekādus labojumus (nedrīkst papildināt, labot, dzēst jau ietverto informāciju)!

7. Ja saņemtajā pārraudzības uzdevumā ir neatbilstoša, nekorekta informācija, tad uzdevums sistēmā CILDA jāanulē (pirms ieplānotās kontroles), jāveic neatbilstošās informācijas izmaiņas pārraudzības plānā un/vai dzīvnieku reģistrā, un jāizveido jauns uzdevums sistēmā CILDA.
8. Sarakstā iekļauti novietnē un ganāmpulkā bijuši, bet vairs neesoši dzīvnieki nav uzskatāmi par neatbilstību. Uzdevuma izpildes gaitā šiem dzīvniekiem ir jānorāda attiecīgais rādījumu iztrūkuma kods (1-nav novietnē/ganāmpulkā) (*papildus skatīt rādījumu iztrūkuma iemeslus (nodaļas 2B apakšnodaļa 2B.1.)*).
9. Ja atbilstošs pārraudzības uzdevums, laikā no saņemšanas līdz kontroles izpildei, ir pazaudēts, sabojāts vai kā citādi kļuvis neizpildāms, to iespējams atkārtoti lejupielādēt no sistēmas CILDA.

Par sagatavošanās darbiem pirms piena pārraudzības kontroles un piena pārraudzības veikšanas kopējais process attēlots arī shematiski (skatīt shēmas: 1. un 2. pielikumu).

2B

Piena pārraudzības veikšanas process/kārtība

2B.1. Liellopu/kazu piena pārraudzības uzdevumu izpildē lietojamie rādījumu iztrūkuma vai atšķirības iemesli (kodi):

Koda Nr. un nosaukums	Rādījumu iztrūkuma vai atšķirības iemesla pielietojuma gadījumi (koda pielietošanas gadījumi):	
	Nav rādījuma	Rādījums ar komentāru
1 – Nav novietnē/ ganāmpulkā	☒	-
2 – Slims	☒	☒
3 – Meklējas (jānorāda kopā ar rādījumu)	-	☒
4 – Turēšanas apstākļu maiņa (jānorāda kopā ar rādījumu)	-	☒
6 – Īpaša aprūpe (jānorāda kopā ar rādījumu)	-	☒
7 – Tehniska kļūme	☒	☒
8 – Cietstāvoša (Pieejams tikai piena pārraudzībā)	☒	-
9 – Zidīšana (Pieejams tikai piena pārraudzībā)	☒	-
11 – Nesalasāms rokraksts (Sistēma aizvietos ar standartvērtībām).	☒	-
12 - Ir rezultāts bez komentāra, kuram ir nobīde no standartlīknēm (šo kodu piešķir sistēma)	Reģistrētais(atšķirīgais) izslaukums tiek aizvietots ar standartvērtībām. Iekļauj aprēķinot aizvietoto rādījumu proporciju pret kopējo dzīvnieku skaitu uzdevumā. Ja aizvietoto rādījumu skaits uzdevumā pārsniedz 20%, tiek uzskatīts, ka pārraudzība nav notikusi un uzdevums tiek atcelts.	
15 – Jaunpiens (Pieejams tikai piena pārraudzībā). Var pielietot tikai pirmajās (4–liellopiem, 6–kazām) dienās pēc atnešanās.	☒	☒
31 – slauc tikai pēdējā slaukšanas reizē no 2 vai 3	-	☒
32 – slauc tikai divās pēdējās slaukšanas reizēs no 3	-	☒
33 – slauc tikai pirmā un pēdējā slaukšanas reizēs no 3	-	☒

Apzīmējumi tabulā: ☒ -ir iespējams norādīt kodu; “ – “ -nav iespējams norādīt kodu

2B.2. Iztrūkuma iemeslu pieļaujamais daudzums pārraudzības uzdevumā.

Pieļaujams ne vairāk kā 20% no sarakstā esošajiem dzīvniekiem. Pretējā gadījumā pārraudzības uzdevums uzskatāms par neizpildītu (*tiek uzskatīts, ka pārraudzība nav notikusi*). Kodi, kuri tiek ievērtēti 20% aprēķināšanā:

- 7 – Tehniska kļūme, (20% robeža),
- 11 – Nesalasāms rokraksts, (20% robeža),

Ja dzīvnieku skaits pārraudzības uzdevumā ar kodu (7, 11, 12) pārsniedz 20% no kopējā slaucamo dzīvnieku skaita uzdevumā, tad šis uzdevums tiek anulēts un jāveic atkārtota piena kontrole.

2B.3. Piena pārraudzības veikšana (rādījumu iegūšanas metode: mērīšana (L - litros), svēršana (kg - kilogramos)).

2B.3.1. Pirms pārraudzības uzsākšanas, pārraudzības dienā:

1. Pārbauda pārraudzības uzdevuma esamību. Ja pārraudzības uzdevums nav pieejams, pārraudzības veikšana nav iespējama. No sistēmas CILDA lejupielādē pārraudzības uzdevumu (ja tas iepriekš nav: saņemts vai nozaudēts, vai ticis sabojāts).
2. Pārraudzības uzdevuma izpildi veic tajā norādītais pārraugs un papildus pārraugs/-i (pie C metodes). Informāciju par citiem pārraugiem pārraudzības uzdevumā norāda paši pārraudzības uzdevuma izpildītāji. Šī informācija netiek automātiski iedrukāta pārraudzības uzdevuma sagatavošanas laikā. Citas personas var nodrošināt tikai dzīvnieku sagatavošanu pārraudzības veikšanai.
3. Pārraudzības uzdevumā atzīmē atbilstošo no uzdevumā piedāvātajiem izpildes datumiem (pēdējās slaukšanas datumu) un slaukšanas reižu sākuma laiku. Ja faktiskais izpildes datums uzdevumā nav norādīts, pārraudzības veikšana nav iespējama.
4. Ja pārraudzības plānā nav reģistrēts atbilstošs aprīkojums vai arī pieejamais aprīkojums nav atbilstošs rādījumu iegūšanai, tad pārraudzības veikšana nav iespējama. Jānodrošina atbilstošs aprīkojums un pirms pārraudzības uzdevuma izpildes jāreģistrē tas sistēmas CILDA pārraudzības plāna datos.
5. Piena paraugpudelītēm jābūt pietiekošā – uzdevuma dzīvnieku skaitam atbilstošā – daudzumā un numurētām pēc kārtas bez pārtraukumiem, pirms rādījumu iegūšanas sākuma. Pārraudzības uzdevumā norāda sagatavoto paraugpudelīšu kopējo skaitu un to numerācijas sākumu un beigas.

2B.3.2. Piena pārraudzības rādījumu iegūšana un ierakstīšana uzdevumā:

1. Veic dzīvnieka slaukšanu.
2. Identificē izslaukto dzīvnieku. Tūlīt (pēc slaukšanas) precīzi nolasa izslauktā piena daudzumu. Pēc identifikācijas numura (krotālijas Nr.) atrod attiecīgo dzīvnieku pārraudzības uzdevumā un pie dzīvnieka ieraksta (skaidri un salasāmi) piena parauga numuru un izslauktā piena daudzumu. Neidentificējamiem vai uzdevumā neiekļautiem dzīvniekiem pārraudzību neveic.

3. Pirms piena parauga ņemšanas, izslaukto pienu rūpīgi izmaisa (izmantojot maisīšanas rīku, kas ir tīrs un sauss). Paraugu ņemšanai izmanto graduētu pipeti vai šļirci ar uzgali, kausiņu vai slaukšanas iekārtu piena mērītājus.
4. Piena paraugu ņem tūlīt pēc slaukšanas, kamēr piens ir silts. Ja piena paraugu ņem tikai pēdējā slaukšanas reizē, numurētajā parauga pudelītē iepilda ne mazāk kā 35 mililitrus un ne vairāk kā 45 mililitrus piena. Ja piena paraugu veido kombinētu no visām slaukšanas reizēm, katrā slaukšanas reizē iepilda 35/reižu skaits ml piena (pēc pirmās sekojošajās slaukšanas reizes, nākamajā slaukšanas reizē atrod uzdevumā dzīvniekam ierakstītā numura paraugpudelīti un papildina tās saturu ar piena paraugu).
5. Piena parauga pudelīti aizvāko, izšķīdina pienā konservantu (pudelīti viegli samaisa, to vairākas reizes lēnām savēršot uz vienu un uz otru pusi. Nedrīkst kratīt) un ieliek to piena paraugu kastē, atbilstoši pēc numerācijas.
6. Ja pēc rādījumu iegūšanas palikušas neizmantotas paraugpudelītes, pārraudzības uzdevumā precizē pudelīšu skaitu, numerācijas beigas un norāda tukšo pudelīšu skaitu (tikai tad, ja tukšās pudelītes arī tiek iekļautas paraugu kastē).
7. Pēc kontroles pabeigšanas, visiem uzdevumā norādītajiem dzīvniekiem veic pārraudzības uzdevuma neaizpildīto rindu aizpildīšanu (ja nepieciešams).
8. Ja kādu iemeslu dēļ pārraugs pieņem lēmumu nenoteikt attiecīgā dzīvnieka izslaukuma rādījumus, pārraudzības uzdevumā atzīmē rādījumu iztrūkuma iemeslu jeb kodu. Kodus izmanto arī kā komentārus gadījumos, kad izslaukums ir noteikts (norāda kodu tikai no piedāvātajiem variantiem):

1 – Nav novietnē/ ganāmpulkā	15 – Jaunpiens
2 – Slims	31 – slauc tikai pēdējā slaukšanas reizē no
3 – Meklējas	2 vai 3;
4 – Turēšanas apstākļu maiņa	32 – slauc tikai divās pēdējās slaukšanas reizēs
6 – Īpaša aprūpe	no 3;
7 – Tehniska kļūme	33 – slauc tikai pirmā un pēdējā slaukšanas
8 – Cietstāvoša	reizēs no 3 .
9 – Zīdīšana	
9. Kasti ar piena paraugiem glabā vēsā un citiem nepieejamā telpā (līdz nākamajai vakara/rīta kontrolei vai līdz vešanas brīdim uz laboratoriju).
10. Kad slaukšanas kontrole ir pabeigta un pārraudzības uzdevums korekti aizpildīts, uzdevumu ir iespējams nodot (reģistrējot sistēmā CILDA vai iesniedzot piena testēšanas laboratorijā, kopā ar piena paraugiem).

2B.3.3. Pārraudzības uzdevuma nodošana

1. Aizpildītu pārraudzības uzdevumu var nodot sistēmā CILDA vai gadījumos, ja tas nav iespējams, papīra formātā iesniegt laboratorijai:
 - 1.1. Pārraugs aizpildītu, pārbaudītu pārraudzības uzdevumu nekavējoties reģistrē sistēmā CILDA – tiek reģistrēti piena izslaukumu daudzumi, piena paraugu numuri un izslaukumu iztrūkumu iemesli jeb kodi (ja nepieciešams);
 - 1.2. Pēc veiktās piena kontroles, sistēmā CILDA uzdevums ir jāatver 7 dienu laikā. Vēlāk uzdevumu nevarēs atvērt un aizpildīt, būs jāvic jauna pārraudzības kontrole. Savukārt reģistrēt un nodot pārraudzības datus sistēmā CILDA iespējams 20 dienu laikā, no kontroles datuma.

2. Ja izslaukumi tika noteikti, izmantojot automātisko slaukšanas sistēmu (Robotu), tad no Robota lokālās sistēmas iegūtos pārraudzības datus pārsūta uz sistēmu CILDA (izmantojot CSV datni jeb e-tabulu).
3. Pēc rezultātu nodošanas sistēmā CILDA, uzdevuma statuss būs ‘nodots’ - “*Nodots (Nav saņemti rezultāti no laboratorijas)*”.
4. Pārraugs aizpilda pavaddokumentu.
5. Piena testēšanas laboratorija sistēmā CILDA ievada datus no saņemtā pārraudzības uzdevuma, kas saņemts kopā ar pavaddokumentu un piena paraugiem (laboratorija ievada datus tikai tajā gadījumā, ja to iepriekš nav izdarījis attiecīgā ganāmpulka pārraugs).

2B.4. Piena pārraudzības veikšana ar automātisko slaukšanas sistēmu (AMS) jeb piena Robotu

2B.4.1. Pirms pārraudzības uzsākšanas, pārraudzības dienā:

1. Pirms piena paraugu un izslaukumu daudzumu ieguves, lokālajā slaukšanas sistēmā jābūt ielādētam ganāmpulka un tā attiecīgās novietnes dzīvnieku sarakstam.
2. Pirms tiek uzsākta piena kontrole, lokālajā slaukšanas sistēmā pārbauda dzīvnieku datu korektumu.
3. Pārraudzības uzdevums pieejams tikai CSV faila veidā (e-tabula) sistēmā CILDA.
4. Pārraugs/-i sagatavo nepieciešamo skaitu paraugpudelīšu, vēlreiz pārbauda vai tās nav bojātas, pārbauda vai visās ievietots konservants.

2B.4.2. Piena pārraudzības rādījumu iegūšana un kontroles lapas (uzdevuma) aizpildīšana:

1. Ievieto pudelītes automātiskās slaukšanas sistēmas speciālā piena paraugu noņemšanas kastē (jeb sliedē), šo kasti pievieno automātiskajai slaukšanas sistēmai (ievērojot AMS ražotāja noteiktās instrukcijas, sagatavo iekārtu piena pārraudzības veikšanai).
2. Uzsāk automātisko slaukšanu un pārraudzības veikšanas procesu. AMS automātiski savā lokālajā sistēmā fiksē katram dzīvniekam: izslaukuma daudzumu, parauga trauka numuru, slaukšanas datumu un laiku, Robota numuru, paraugu kastes numuru. Robots automātiski piena paraugu iepilda piena parauga pudelītē.
3. Pēc automātiskās slaukšanas pabeigšanas (pēc govju izslaukšanas), no automātiskās slaukšanas sistēmas atvieno speciālo piena paraugu noņemšanas kasti jeb sliedi (ievērojot AMS ražotāja noteiktās instrukcijas). Aizvāko paraugpudelītes. Neizmainot piena paraugpudelīšu secību, pārvieto tās uz numurētu piena paraugu kasti/-ēm. Kasti /-es ar piena paraugiem glabā vēsā un citiem nepieejamā telpā, līdz to vešanas brīdim uz laboratoriju.
4. Pēc slaukšanas kontroles pabeigšanas, pārraugs AMS lokālajā sistēmā pārbauda, vai kontrole notikusi veiksmīgi (vai iegūti izslaukumi un piena paraugi par visām kontrolei atbilstošajām govīm).

5. Aizpilda pārraudzības uzdevumu. Sistēmā CILDA atver aktuālo kontroles uzdevumu, norāda kontroles datumu (datumu, kad piena slaukšana tika pabeigta). No ganāmpulka lokālās slaukšanas sistēmas lejupielādē CSV failu ar kontroles rādījumiem un to augšupielādē sistēmā CILDA (poga “ielādēt e-tabulu”). Pārbauda augšupielādēto pārraudzības datu korektumu.
6. Ja pārraudzības kontroles dienā netika veikta atsevišķas govs individuālā kontrole un nav ņemts piena paraugs, kā arī, ja paraugs uzskata, ka individuālās kontroles rezultāti nav objektīvi, pārraudzības uzdevuma komentāros (sistēmā CILDA) paraugs norāda attiecīgo iemeslu (norāda kodu no piedāvātajiem variantiem):

1 – Nav novietnē/ ganāmpulkā	7 – Tehniska kļūme
2 – Slims	8 – Cietstāvoša
3 – Meklējas	9 – Zīdīšana
4 – Turēšanas apstākļu maiņa	15 – Jaunpiens
6 – Īpaša aprūpe	
7. Pēc sistēmā CILDA pārraudzības uzdevuma (e-tabulas jeb CSV faila) veiksmīgas augšupielādēšanas un datu pārbaudes, spiež pogu “Nodot rezultātus”. Pārraudzības uzdevums ir nodots. Ja sistēmā CILDA tika sākts aizpildīt pārraudzības uzdevumu, bet tā aizpildīšanu vēlās turpināt citā laikā, tad spiež pogu “Saglabāt” un uzdevuma aizpildīšanu turpina citā sev vēlamā laikā.
8. Pēc veiktās piena kontroles, sistēmā CILDA uzdevums ir jāatver 7 dienu laikā. Vēlāk uzdevumu nevarēs atvērt un aizpildīt, būs jāvic jauna pārraudzības kontrole.
9. Iegūtie piena kontroles dati (CSV fails jeb e-tabula) augšupjāielādē sistēmā CILDA un jānodod 20 dienu laikā, no kontroles datuma.
10. Paraugs (galvenais) aizpilda pavaddokumentu (veidlapas paraugu skat. 4.pielikumā).

Piena pārraudzības kontroles veikšanas process shematiski attēlots arī shēmā (skat. 3.pielikumu).

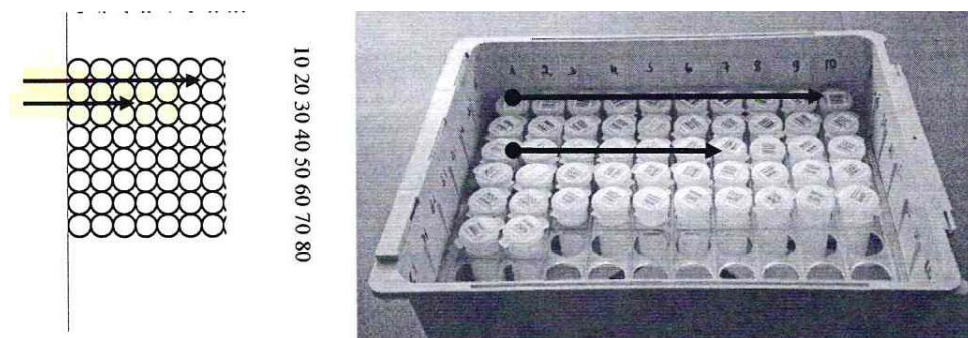
.....

3C

Piena paraugu noformēšana kastē

3C.1. Paraugu noformēšana.

1. Paraugpudelītes kārtā kastēs paraugu numuru augošā secībā, sākot no pirmās rindas augšējā kreisā stūra (*skat. 1. att.*). Gadījumos, kad paraugu skaits ir lielāks par 80, pavaddokumentā jānorāda nākošās piena paraugu kastes numurs.
2. Paraugu izkārtējums – paraugu kopu kārtā, sākot no piena pudelišu statīva marķētās pozīcijas virzienā, kā parādīts 1. attēlā (no kreisās uz labo pusi).

1. attēls. Piena paraugu formēšana piena testēšanas laboratorijas izsniegtajā kastē.

3. Paraugu kastei jābūt noslēgtai (kad visi piena paraugi ir ievietoti kastē).
4. Kasti ar piena paraugiem uzglabā vēsā un citiem nepieejamā telpā. Pēc paraugu noņemšanas to uzglabāšanas temperatūra jāsasniedz iespējami ātrā laikā un iespējami īsākā laikā (līdz 4 dienām) paraugi jānogādā laboratorijā.
5. Svarīgi laboratorijā nogādāt piena paraugus, kas nav bojāti vai izmainījušies uzglabāšanas vai transportēšanas laikā. Piena paraugi transportēšanas laikā nedrīkst pārkarst, sasalt vai tikt pastiprināti kratīti.

3C.2. Paraugu noformēšana pie A, B, C piena pārraudzības veikšanas metodes.

Atšķiras paraugu noformēšana pēc piena pārraudzības veikšanas metodes:

3C.2.1. A metode piena paraugu noformēšanai:

1. Pārraugs pārbauda noņemtos piena paraugus numurētās pudelītēs;
2. Sertificēts pārraugs vai pārraugs ar apliecību sakārto piena paraugus kastē vai kastēs;
3. Veido pavaddokumentu vienam vai vairākiem pārraudzības uzdevumiem. Pavaddokumentā katram pārraudzības uzdevumam norāda uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugas nosaukuma pirmo burtu (L-liellops, K-kaza), kastes numuru, pirmā parauga atrašanās vietu kastē (kārtas numuru no 80 vietām) un piena paraugu skaitu. Pavaddokumentu var aizpildīt elektroniski pārraudzības sistēmā CILDA vai aizpildīt papīra formātā (skat. 4.pielikumu);
4. Nosūta piena paraugus uz laboratoriju. Ja sistēmā CILDA uzdevuma dati nav ievadīti, tad kopā ar kastēm nosūta pavaddokumentu un aizpildītā pārraudzības uzdevuma kontroles lapas. Ja sistēmā CILDA uzdevuma informācija ir ievadīta, tad kastē kopā ar piena paraugiem liek tikai pavaddokumentu. Ja gan pavaddokuments, gan pārraudzības uzdevums ir ievadīti sistēmā CILDA, tad paraugus uz laboratoriju nosūta bez pavaddokumenta un bez aizpildītā pārraudzības uzdevuma kontroles lapām (tomēr, vēlams paraugu kastē ieietot arī aizpildīto pavaddokumentu).

3C.2.2. B metode piena paraugu noformēšanai:

1. Pārraugs (ar apliecību) pārbauda noņemtos piena paraugus numurētās pudelītēs;
2. Sertificēts pārraugs vai pārraugs ar apliecību sakārto paraugus numuru secībā kastē/-ēs.

3. Veido katram uzdevumam pavaddokumentu. Pavaddokumentu var aizpildīt elektroniski pārraudzības sistēmā CILDA vai aizpildīt papīra formātā (skat. 4.pielikumu);
4. Nosūta paraugus uz laboratoriju. Ja sistēmā CILDA uzdevuma dati nav ievadīti, tad kopā ar kastēm nosūta pavaddokumentu un aizpildītā pārraudzības uzdevuma kontroles lapas. Ja sistēmā CILDA pārraudzības uzdevuma informācija ir ievadīta, tad kastē kopā ar paraugiem liek tikai pavaddokumentu. Ja gan pavaddokuments, gan pārraudzības uzdevums ir ievadīti sistēmā CILDA, tad piena paraugus uz laboratoriju nosūta bez pavaddokumenta un bez aizpildītā uzdevuma lapām (tomēr, vēlams paraugu kastē ielietot arī aizpildīto pavaddokumentu).

3C.2.3. C metode piena paraugu noformēšanai:

1. Pārbauda pārbauda noņemtos piena paraugus numurētās pudelītēs;
2. Pārbauda (ar apliecību) nogādā sertificētajam pārbaudamam piena paraugus un aizpildītu pārraudzības uzdevuma izdrukai vai tās kopiju (ja aizpildīta pārraudzības uzdevuma informācija vēl nav ievadīta sistēmā CILDA);
3. Sertificēts pārbauda sakārto piena paraugus kastē vai kastēs;
4. Veido pārraudzības uzdevumiem pavaddokumentu/-us. Veido pavaddokumentu vienam vai vairākiem pārraudzības uzdevumiem. Pavaddokumentā katram pārraudzības uzdevumam norāda uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugas nosaukuma pirmo burtu (L-liellops, K-kaza), kastes numuru, pirmā parauga atrašanās vietu kastē (kārtas numuru no 80 vietām) un piena paraugu skaitu. Pavaddokumentu var aizpildīt elektroniski pārraudzības sistēmā CILDA vai aizpildīt papīra formātā (skat. 4.pielikumu); Pavaddokuments jāgatavo pirms piena paraugu nosūtīšanas uz laboratoriju.
5. Nosūta piena paraugus uz laboratoriju. Ja sistēmā CILDA pārraudzības uzdevuma dati nav ievadīti, tad kopā ar piena paraugu kastēm nosūta pavaddokumentu un aizpildītā pārraudzības uzdevuma kontroles lapas. Izlemj par pārraudzības uzdevuma informācijas ievadīšanu vai neievadīšanu sistēmā CILDA tiem pārraudzības uzdevumiem, kurus pārbaudi nav vēl ievadījuši. Ja sistēmā CILDA pārraudzības uzdevuma informācija ir ievadīta, tad kastē kopā ar paraugiem liek tikai aizpildītu pavaddokumentu. Ja gan pavaddokuments, gan pārraudzības uzdevums ir ievadīti sistēmā CILDA, tad piena paraugus uz laboratoriju nosūta bez pavaddokumenta un bez aizpildītā pārraudzības uzdevuma kontroles lapām (tomēr, vēlams paraugu kastē ielietot arī aizpildīto pavaddokumentu).
6. Pārbauda ievada sistēmā CILDA neievadīto informāciju no aizpildītā pārraudzības uzdevuma (gadījumā, ja dati nav ievadīti).
7. Paraugi uz laboratoriju jānogādā 4 dienu laikā, pēc slaukšanas kontroles pabeigšanas.

3C.3. Kastes formēšanas iespējamie varianti:

1. ja ir tikai viens ganāmpulks ar vienu novietni un vienu pārraudzības uzdevumu.

Kasti ar piena paraugu pudelītēm aizpilda, sākot no kastes kreisā, augšējā stūra un turpina aizpildīt horizontālā virzienā pa labi.

Piemērs 1

Uzdevums Nr. - 00000001
Ganāmpulks - LV0123456
Novietne - LV1111111
● 91 paraugs

Paraugu secīga kārtošana kastēs

Kaste 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80

Kaste 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

○ tukšās vietas kastēs, katē 80 vietas

Paraugu pavaddokumenta tabulas aizpildīšana

Pavaddokuments piena fizikāli ķīmiskai testēšanai Lapa 1 no 2

Notērošanas plāns un procedūra saskaņā ar noteikumiem, kas izstrādāti saskaņā ar Latvijas Republikas Pārvaldes likumu (LRL)

Piena paraugi konservēti ar Broad Spectrum Microbials

Robota Nr.:

Uzdevuma Nr.	Ganāmpulks (suga)	Kastes Nr.	Pirmā parauga pozīcija kastē	Paraugu skaits
00000001	L V 0 1 2 3 4 5 6 L	1	1	91
00000001	L V 0 1 2 3 4 5 6 L	2		
	L V			
	L V			

Kad pirmā rinda kastē aizpildīta, turpina otro rindu, atkal sākot no kastes kreisās malas (līdzīgi kā pirmo rindu) un tā turpina, kamēr visi (viena uzdevuma) piena paraugi ir ievietoti kastē. Kad paraugi ir ievietoti kastē, tad pavaddokumentā norāda:

pārraudzības uzdevuma numuru; ganāmpulka numuru; sugas 1.burtu (L-liellopi, K-kazas); kastes numuru; pirmā parauga pozīciju kastē (jeb tā atrašanās vietas numuru kastē); ievietoto paraugu skaitu kastē.

Ja vienā kastē nebija iespējams ievietot visas paraugpudelītes, tad secīgi turpina paraugpudelītes ievietot nākamajā, vēl neaizpildītajā kastē (aizpildīšanas kārtība tāda pati, kā aizpildot pirmo kasti).

Pavaddokumentā vēlreiz norāda (nākamajā rindā): pārraudzības uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas); otrās kastes numuru. Pirmā parauga pozīcija kastē un paraugu skaits atkārtoti nav vairs jānorāda pavaddokumentā.

Pēc kastes aizpildīšanas, aiztaisa tās vāku, uzglabā vēsā telpā līdz to nogādā laboratorijai. Kastē līdzī jābūt pievienotam aizpildītam pavaddokumentam (ja tas nav iesniegts elektroniski sistēmā CILDA).

2. ja ir vairāki ganāmpulki ar vairākām novietnēm un vairākiem pārraudzības uzdevumiem.

Piemērs 2

Uzdevums Nr. - 00000002
Ganāmpulks - LV0123456
Novietne - LV1111111
● 23 paraugi

Uzdevums Nr. - 00000003
Ganāmpulks - LV0123456
Novietne - LV1222222
● 39 paraugi

Uzdevums Nr. - 00000004
Ganāmpulks - LV0165432
Novietne - LV1111111
● 25 paraugi

Paraugu secīga kārtošana kastēs

Kaste 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80

Kaste 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20

○ tukšās vietas kastēs, katē 80 vietas

Paraugu pavaddokumenta tabulas aizpildīšana

Pavaddokuments piena fizikāli ķīmiskai testēšanai Lapa 1 no 2

Notērošanas plāns un procedūra saskaņā ar noteikumiem, kas izstrādāti saskaņā ar Latvijas Republikas Pārvaldes likumu (LRL)

Piena paraugi konservēti ar Broad Spectrum Microbials

Robota Nr.:

Uzdevuma Nr.	Ganāmpulks (suga)	Kastes Nr.	Pirmā parauga pozīcija kastē	Paraugu skaits
00000002	L V 0 1 2 3 4 5 6 K	1	1	23
00000003	L V 0 1 2 3 4 5 6 L	1	24	39
00000004	L V 0 1 6 5 4 3 2 L	1	63	25
00000004	L V 0 1 6 5 4 3 2 L	2		
	L V			
	L V			

Kasti ar piena paraugu pudelītēm aizpilda, sākot no kastes kreisās, augšējās stūres un turpina aizpildīt horizontālā virzienā pa labi. Kad pirmā rinda kastē aizpildīta, turpina otro rindu, atkal sākot no kastes kreisās malas (līdzīgi kā pirmo rindu) un tā turpina, kamēr visi piena paraugi (viena ganāmpulka 1.novietnes uzdevums) ir ievietoti kastē. Kad paraugi ir ievietoti kastē, tad pavaddokumentā norāda:

pārraudzības uzdevuma numuru; ganāmpulka numuru; sugu (L-liellopi, K-kazas); kastes numuru; pirmā parauga pozīciju kastē (jeb tā atrašanās vietas numuru kastē);

ievietoto paraugu skaitu kastē. Ja ir vēl otrs uzdevums (viena ganāmpulka 2.novietnes uzdevums), tad turpina aizpildīt kasti(neatstājot tukšas vietas) un pavaddokumentu, līdzīgi kā aizpildījām viena ganāmpulka 1.novietnes uzdevumu.

Ja kastē vēl ir brīvas vietas, tad secīgi (nākamajā tukšajā vietā) turpina ievietot piena paraugus par nākamā ganāmpulka uzdevumu. Pavaddokumentā norāda: otrā ganāmpulka pārraudzības uzdevumu, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas), kastes numuru, pirmā parauga pozīciju kastē otram ganāmpulkam (jeb tā atrašanās vietas numuru kastē), un ievietoto paraugu skaitu kastē (otram ganāmpulkam).

Ja vienā kastē nebija iespējams ievietot visas paraugpudelītes, tad secīgi turpina paraugpudelītes ievietot nākamajā, vēl neaizpildītajā kastē (aizpildīšanas kārtība tāda pati, kā aizpildot pirmo kasti). Pavaddokumentā vēlreiz norāda (nākamajā rindā): pārraudzības uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas); otrās kastes numuru. Pirmā parauga pozīcija kastē un paraugu skaits atkārtoti nav vairs jānorāda pavaddokumentā.

Pēc kastes aizpildīšanas, aiztaisa tās vāku, uzglabā vēsā telpā līdz to nogādā laboratorijai. Kastē līdzī jābūt pievienotam aizpildītam pavaddokumentam (ja tas nav iesniegts elektroniski sistēmā CILDA).

3. ja ir vairāki ganāmpulki ar vairākām vienādām novietnēm un vairākiem pārraudzības uzdevumiem.

Kasti ar piena paraugu pudelītēm aizpilda, sākot no kastes kreisā, augšējā stūra un turpina aizpildīt horizontālā virzienā pa labi. Kad pirmā rinda kastē aizpildīta, turpina otro rindu, atkal sākot no kastes kreisās malas (līdzīgi kā pirmo rindu) un tā turpina, kamēr visi piena paraugi ir ievietoti kastē (par pirmā ganāmpulka uzdevumu). Kad paraugi ir ievietoti kastē, tad pavaddokumentā norāda:

Piemērs 3

Uzdevums Nr. - 00000005
Ganāmpulks - LV0123456
Novietne - LV1111111
● 77 paraugi

Uzdevums Nr. - 00000006
Ganāmpulks - LV0165432
Novietne - LV1222222
● 86 paraugi

Uzdevums Nr. - 00000007
Ganāmpulks - LV0166666
Novietne - LV1222222
● 5 paraugi

Uzdevums Nr. - 00000008
Ganāmpulks - LV0155555
Novietne - LV1333333
● 8 paraugi

→

Paraugu secīga kārtošana kastēs

Kaste 1

Kaste 2

Kaste 3

○ tukšās vietas kastēs, kastē 80 vietas

→

Paraugu pavaddokumenta tabulas aizpildīšana

Lapa 1 no 2

Pavaddokuments piena fizikāli ķīmiskai testēšanai

Novērtēšanas plāna un procedūras saskaņā ar standartiem noteikumiem par stāvokli visu pārraudzības līniju

Piena paraugu konservēti ar Broad Spectrum Microbials

Reģistrs Nr.:

Uzdevuma Nr.	Ganāmpulks(sugu)	Kastes Nr.	Pirmā parauga pozīcija kastē	Paraugu skaits
00000005	L V 0 1 2 3 4 5 6 L	1	1	77
00000006	L V 0 1 6 5 4 3 2 L	1	78	86
00000006	L V 0 1 6 5 4 3 2 L	2		
00000006	L V 0 1 6 5 4 3 2 L	3		
00000007	L V 0 1 6 6 6 6 6 K	3	4	5
00000008	L V 0 1 5 5 5 5 5 L	3	9	8

pārraudzības uzdevuma numuru; ganāmpulka numuru; sugu (L-liellopi, K-kazas); kastes numuru; pirmā parauga pozīciju kastē (jeb tā atrašanās vietas numuru kastē); ievietoto paraugu skaitu kastē.

Ja pirmajā kastē vēl ir brīvas vietas, tad secīgi (nākamajā tukšajā vietā) turpina ievietot piena paraugus par nākamā ganāmpulka uzdevumu. Pavaddokumentā norāda: otrā ganāmpulka pārraudzības uzdevumu, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas), kastes numuru, pirmā parauga pozīciju kastē otram ganāmpulkam (jeb tā atrašanās vietas numuru kastē), un ievietoto paraugu skaitu kastē (otram ganāmpulkam).

Ja pirmajā kastē nebija iespējams ievietot visas paraugpudelītes, tad secīgi turpina paraugpudelītes ievietot nākamajā (otrajā), vēl neaizpildītajā kastē (aizpildīšanas kārtība tāda pati, kā aizpildot pirmo kasti). Pavaddokumentā vēlreiz norāda (nākamajā rindā): pārraudzības uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas); otrās kastes numuru. Pirmā parauga pozīcija kastē un paraugu skaits atkārtoti nav vairs jānorāda pavaddokumentā.

Ja otrajā kastē nebija iespējams ievietot visas paraugpudelītes, tad secīgi turpina paraugpudelītes ievietot nākamajā (trešajā), vēl neaizpildītajā kastē (aizpildīšanas kārtība tāda pati, kā aizpildot otro kasti). Pavaddokumentā vēlreiz norāda (nākamajā rindā): pārraudzības uzdevuma numuru, ganāmpulka numuru, sugu (L-liellopi, K-kazas); trešās kastes numuru. Pirmā parauga pozīcija kastē un paraugu skaits atkārtoti nav vairs jānorāda pavaddokumentā.

Pēc kastes aizpildīšanas, aiztaisa tās vāku, uzglabā vēsā telpā līdz to nogādā laboratorijai. Kastē līdzī jābūt pievienotam aizpildītam pavaddokumentam (ja tas nav iesniegts elektroniski sistēmā CILDA).

Jāatceras, ka katrai novietnei ir savs pārraudzības uzdevums ar katrā pārraudzības reizē atšķirīgu pārraudzības uzdevuma numuru (šis numurs katru reizi jānorāda pavaddokumentā). Ja ir vienāds ganāmpulka numurs, bet atšķirīgi to novietņu numuri, vai vienādi novietņu numuri, bet atšķirīgi to ganāmpulku numuri, tad pavaddokumentā norāda tikai pārraudzības uzdevuma numuru ar attiecīgā ganāmpulka numuru. Novietnes numuru pavaddokumentā nenorāda.

.....

4D

Pavaddokumenta izveide, aizpildīšana un nosūtīšana laboratorijai

4D.1. Pavaddokumenta izveide un nosūtīšana laboratorijai.

1. Pārbaugs aizpilda pavaddokumenta veidlapu (iespējami 3 varianti: 1) aizpilda sistēmā CILDA; 2) izdrukā pavaddokumenta veidlapu no sistēmas CILDA un aizpilda ar roku; 3) aizpilda pavaddokumenta papīra veidlapu, kas iepriekš saņemta laboratorijā kopā ar piena paraugu tukšajām pudelītēm).
2. Pavaddokumentu aizpilda pārbaugs (pie A metodes – sertificēts pārbaugs, pie B metodes – pārbaugs ar apliecību, pie C metodes – sertificēts pārbaugs).
3. Piena paraugus kopā ar aizpildītu pavaddokumentu nogādā piena testēšanas laboratorijā. (iesniedzot paraugus laboratorijā, klāt ir jāpievieno aizpildīts pavaddokuments papīra formātā, vēlams arī tad, ja pavaddokuments sagatavots un nodots sistēmā CILDA). Ja pavaddokuments aizpildīts CILDA sistēmā, to izdrukā no sistēmas un pievieno piena

paraugu kastei. Ja ir vairākas paraugu kastes ar vienu pavaddokumentu, tad pavaddokumentu pievieno pirmajai kastei.

4. Vienā kastē var būt ievietotas vairāku pārraudzības uzdevumu piena paraugi. Vienā konteinerā var būt ietvertas vairākas kastes ar piena paraugiem. Katram konteineram jābūt līdzī aizpildītam pavaddokumentam.
5. Vienā pavaddokumentā var būt vairāki uzdevumi, kuru izpildes termiņš nepārsniedz pieļaujamo dienu skaitu pirms nodošanas laboratorijā (4 dienas), izņemot gadījumus, kad tiek izmantotas slaukšanas sistēmas (Roboti). Ja ganāmpulka uzdevumu skaitu vienā pavaddokumentā nevar ierakstīt (neietilpst), ir jāaizpilda otra (nākamā) pavaddokumenta lapa.
6. Par Robotu – vienā pavaddokumentā var norādīt tikai konkrētajam Robotam piesaistīto uzdevumu. Pavaddokumentā jānorāda konkrētā Robota numurs. Ja ganāmpulkā izmanto vairākus Robotus, tad katram jāveido savs pavaddokuments. Katram Robotam ir sava paraugu kaste/-es, kurā ievieto piena paraugus. Viena kaste var būt arī viens konteiners.
7. Pārbaugs pavaddokumentā (*“Pavaddokuments piena fizikāli ķīmiskai testēšanai”*) norāda:
 - Laboratorijas nosaukumu (ja aizpilda elektroniski, CILDA sistēmā izvēlas no saraksta).
 - Pārbauga vārdu, uzvārdu un sertifikāta vai apliecības numuru (galvenais pārbaugs).
 - Pārbaugus, kuri noņēma paraugus.
 - Personu, kura nodos paraugus laboratorijai.
 - Testēšanas mērķus (*CILDA sistēmā – pamata testēšanas mērķi tauku, olbaltumvielu, laktozes saturs, somatisko šūnu skaits ir aizpildīti automātiski. Papildus iespējams norādīt urīnvielu*).
 - Pārraudzības uzdevuma numuru.
 - Katra pārraudzības ganāmpulka numuru un sugas nosaukuma pirmo burtu. (*Cildas sistēmā parādās automātiski, kopā ar sugas numura pirmo burtu, sugas: L-liellopi, K-kazas*).
 - Piena pudelīšu kastes numuru.
 - Katras pārraudzības novietnes piena paraugu kopskaitu (*skaitam jāsakrīt ar pārraudzības uzdevumā atzīmēto paraugu skaitu*).
 - Katras pārraudzības novietnes uzdevuma pirmā parauga pozīciju kastē.
 - Kopējo pudelīšu skaitu pavaddokumentā.
 - Robota numuru (*ja tiek slaukts ar Robotu*).
 - Piezīmes (*ja nepieciešams*).
8. Piena paraugus ar aizpildītu pavaddokumentu pārbaugs 4 dienu laikā pēc kontroles, nosūta uz piena testēšanas laboratoriju vai nodod tos pārstāvim, kurš to nogādās laboratorijā.
9. Sistēmā CILDA iesniedz aizpildītu pārraudzības uzdevumu (augšupielādē CSV formātā vai sistēmā pārraudzības datus ievada manuāli). Ja elektroniskā veidā sistēmā CILDA nav iespēja/neizdodas iesniegt pārraudzības uzdevumu, tad papīra/elektroniskā formātā to nosūta datu centram vai kopā ar paraugiem un

pavaddokumentu nogādā piena testēšanas laboratorijā (aizpildītas pārraudzības uzdevuma lapas ievieto klāt attiecīgajā piena paraugu kastē).

10. Jāatceras, ka pēc veiktās piena kontroles, sistēmā CILDA uzdevums ir jāatver 7 dienu laikā. Vēlāk uzdevumu nevarēs atvērt un aizpildīt, būs jāvic jauna pārraudzības kontrole.

11. Savukārt, pēc uzdevuma atvēršanas, pārraudzības datus ievadīt un uzdevumu nodot iespējams 20 dienu laikā, no kontroles datuma.

.....

5E Konteinera formēšana

1. Skaidrojumi:

Kaste (paraugu kaste) – piena paraugu pārvietošanas iepakojums, parasti ar 80 paraugu vietām.

Konteiners:

- vienots piena paraugu kopums, kas sastāv no vienas vai vairākām paraugu kastēm un tam ir noformēts 1 kopīgs pavaddokuments.
 - 1 konteinerā ietver visus vienas vai vairāku ganāmpulku piena paraugus.
 - viena Robota visus noņemtos piena paraugus (*attiecas uz slaukšanu ar Robotiem*) ietver 1 konteinerā.
2. Konteineru noformē pārraugs (kāds no pārraudzības plānā vai uzdevumā norādītajiem). Savukārt izmaiņas nodotajā pavaddokumentā drīkst veikt tikai tas pārraugs, kurš noformēja konteineru un aizpildīja pavaddokumentu.
3. Vienā paraugu kastē paredzēta vieta 80 piena paraugpudelītēm. Katrai paraugu kastei (ja tām nav viens kopīgs galvenais pārraugs) līdzī jābūt savam, aizpildītam pavaddokumentam. Viena kaste ar paraugiem var būt arī kā viens konteiners.
4. Vienā konteinerā (zem viena konteina numura) var būt vairākas kastes ar piena paraugiem. Vienā konteinerā (zem viena konteina numura) var apvienot paraugu kastes ar vairāku ganāmpulku paraugpudelītēm.
5. Viena konteina kastēs viena ganāmpulka (saimniecības) piena paraugi fasējami vienkopus – bez atstarpēm un bez citu saimniecību paraugu iestarpinājumiem. Nav pieļaujama vairāku saimniecību piena paraugu vienlaicīga fasēšana – visas nepieciešamās darbības ir jāpabeidz pirms nākošās saimniecības piena paraugu fasēšanas uzsākšanas.
6. Pārraugam uzsākot konteina komplektāciju, līdztekus piena paraugiem un paraugu kastēm (to fasēšanai), noteikti jābūt pieejamiem aizpildītiem pārraudzības uzdevumiem un konteina pavaddokumentam (fasēšanas gaitas protokolēšanā nepieciešamo atzīmju veikšanai).

4. Konteīnera numuru (līdz 8 zīmēm) piešķir piena testēšanas laboratorija, kad tā ir saņēmusi paraugu kastes (ar piena paraugiem) no pārbauga.
 5. Katram pavaddokumentam laboratorija piešķir atšķirīgu, secīgu konteīnera numuru.
-

6F

Laboratorijas darbība, attiecībā uz piena pārbaudzību

Laboratorija veic piena paraugu testēšanu (nosaka piena kvalitātes rādītājus) atbilstoši akreditācijas noteikumiem. Piena parauga tauku saturu un olbaltumvielu saturu nosaka procentos. Piena satura rādītāji (testēšanas rezultāti) tiek ievadīti sistēmā CILDA. Pārbaugam iespējams saņemt/izdrukāt testēšanas pārskatu no sistēmas CILDA.

6.1. Piena kvalitātes rādītājus nosaka piena kvalitātes analīžu laboratorija, kura:

1. ir akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā, atbilstoši normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību un kuras akreditācijas jomā ietilpst piena fizikāli ķīmiskā testēšana;
2. ir noslēgusi līgumu ar Lauksaimniecības datu centru par pārbaudzības datu apmaiņu.

6.2. Piena laboratorija pārbaugu nodrošina (pēc savstarpēja līguma noslēgšanas) ar:

1. piena paraugu kasti un kastes numuru;
2. piena paraugu pudelītes, kuru tilpums ir vismaz 45 mililitri;
3. konservantu un tā iepildīšanu piena paraugu pudelītēs;
4. pavaddokumentu papīra formā, ja laboratorija par to ir vienojusies ar pārbaugu.

6.3. Iespējamie piena paraugu atraidīšanas kritēriji laboratorijā:

1. piens satur mehāniskus piemaisījumus – netīrs;
2. pienam ir recēšanas pazīmes;
3. nepietiekams piena daudzums paraugpudelītē;
4. paraugpudelītes nav numurētas (*ja kāda pudelīte nav numurēta, tad laboratorija, savu iespēju robežās, sazinās ar klientu un precizē numuru*);
5. pavaddokuments nesatur visu prasīto informāciju vai tā nav vispār (*laboratorija, savu iespēju robežās, sazinās ar klientu un precizē iztrūkstošo informāciju*);

6.4. Piena paraugu pieņemšanas kārtība laboratorijā un piena paraugu analīze

1. Pārbaugs / laboratorijas šoferis nogādā paraugus uz laboratoriju.
2. Piena laboratorija saņemot piena paraugus un pavaddokumentu, pavaddokumentā tūlīt norāda:
 - paraugu pieņemšanas datumu un laiku;
 - paraugu kastes iekšējo temperatūru;
 - konteīnera numuru;
 - darbinieku, kurš pieņēma piena paraugus;
 - veic piezīmes (*ja nepieciešams*).

3. Pēc reģistrācijas, saņemtā kaste ar piena paraugiem tiek ievietota aukstumtelpā. Paraugu kastē līdzī jābūt pievienotam pavaddokumentam, ja tas nav jau elektroniski ievadīts sistēmā CILDA.
 4. Paraugu kastei pievienotos dokumentus laboratorijas darbinieks tālāk nes uz reģistratūru, reģistrē tos.
 5. Ja ar piena paraugiem saņemtas arī pārraudzības kontroles lapas, tad pārbauda sistēmā CILDA, vai tās ir reģistrētas. Ja tās nav reģistrētas, tad iereģistrē datus.
 6. Piereģistrē saņemtos paraugus sistēmā Milksys (*informācija no CILDA sistēmas jau būs reģistrēta sistēmā Milksys*).
 7. Veic paraugu testēšanu (ja tūlītēja paraugu testēšana nav iespējama, tad līdz testēšanai kasti ar paraugiem uzglabā speciālā aukstumtelpā).
 8. Laboratorija sniedz atbildi ganāmpulka īpašniekam/pārraudzīgam, par piena paraugu testēšanas rezultātiem (testēšanas rezultātus reģistrē sistēmā CILDA).
 9. Laboratorija nosūta ganāmpulka īpašniekam/pārraudzīgam piena paraugu testēšanas pārskatu (ja ar laboratoriju noslēgta savstarpējā vienošanās).
 10. Piena laboratorija nosaka piena kvalitātes rādītājus:
 - Tauku, olbaltumvielu un laktozes saturu (*obligāts*);
 - Somatisko šūnu skaits (*obligāts*);
 - Urīnviela – nosaka gadījumā, ja pavaddokumentā izdarīta attiecīga atzīme.
 11. Piena parauga tauku saturu, olbaltumvielu, laktozes, urīnvielas saturu nosaka procentos.
-

7G

Pārraudzības atskaišu saņemšana

Atskaišu saņemšanas veidi. Piena fizikāli – ķīmiskās testēšanas paraugu pārskatu iespējams saņemt kādā no veidiem:

1. Manuāli sistēmā CILDA – sadaļā ‘Atskaite’, kur atskaite lejupielādē no sistēmas. (*pieeja tikai attiecīgā ganāmpulka pārraudzīgam*);
2. E-pastā uz norādīto e-pasta adresi (*sistēmā CILDA pārraugs norāda saņēmēja vienu e-pasta adresi*). Analīžu testēšanas pārskats uz norādīto e-pasta adresi tiks izsūtīts, tiklīdz laboratorija testēšanas rezultātus būs reģistrējusi sistēmā CILDA. Pārraudzības uzdevums uz norādīto e-pasta adresi tiks izsūtīts 7 dienas pirms nākamās pārraudzības kontroles;
3. Papīra formātā pa pastu (*sistēmā CILDA pārraugs norāda saņēmēja vienu pasta adresi*). Analīžu testēšanas pārskats tiks izsūtīts kopā ar nākamās kontroles pārraudzības uzdevumu, 7 dienas pirms nākamās pārraudzības kontroles.

8H

Nodoto pārraudzības rezultātu administrēšana, atkārtotas kontroles veikšana

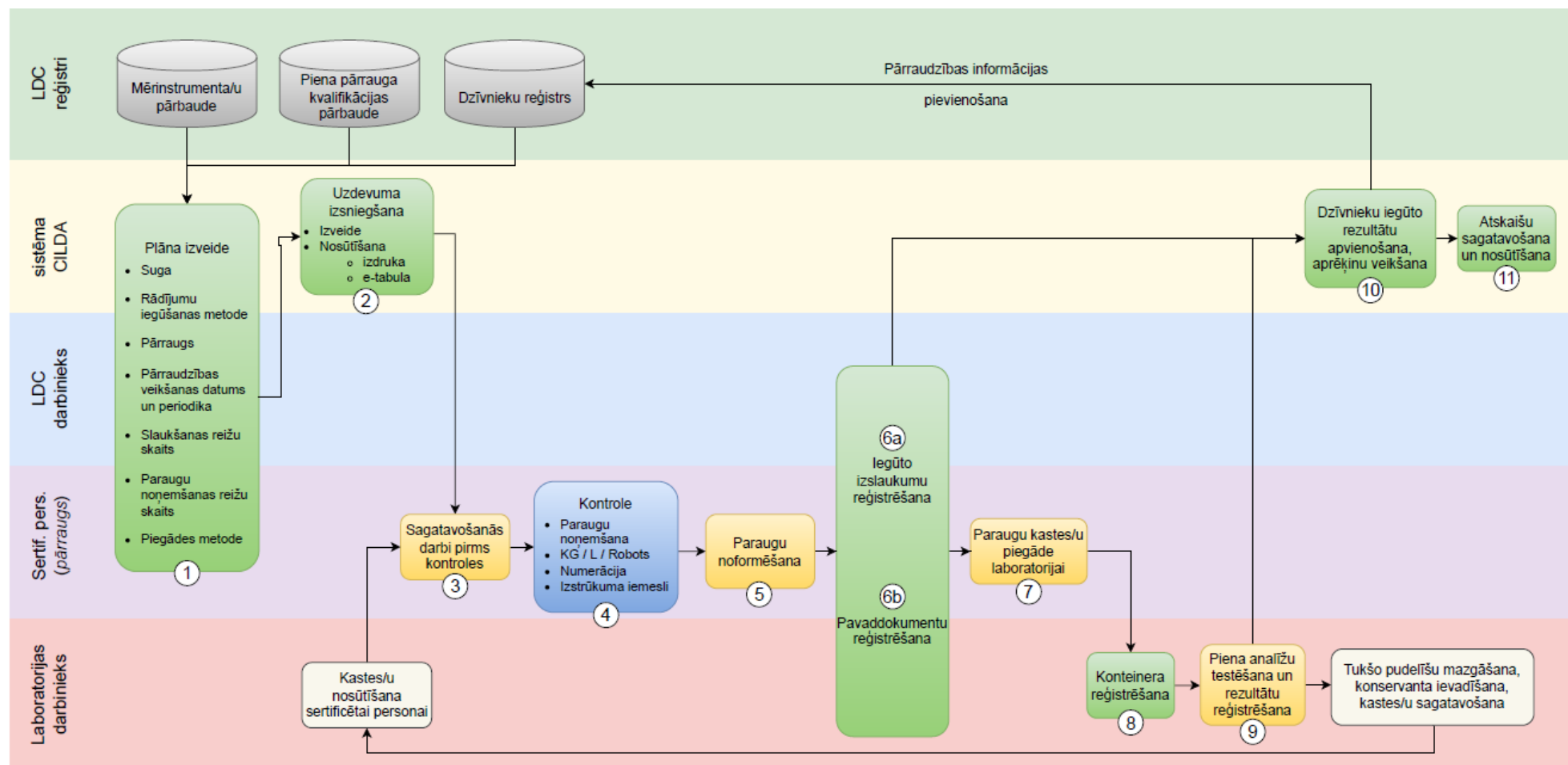
1. Pēc uzdevuma nodošanas un laboratorijas testēšanas rezultātu pievienošanas sistēmā CILDA (uzdevuma statuss būs 'Pabeigts'), un ievadītās izslaukumu vērtības vairs nevar labot. Dažus, atsevišķus labojumus var veikt izmantojot sistēmu CILDA – 'Rezultātu administrēšana' (iespējams tikai "Aizvietot" ar prognozētajām vērtībām (ja sistēmai ir pieejami iepriekšējo pārraudzības kontroļu rādījumi, vai atzīmēt kā "Neticams" rādījums).
2. Kad laboratorija sistēmā CILDA ir pievienojusi piena testēšanas rezultātus, tie ir apskatāmi sadaļā 'Rezultātu administrēšana', un piena pārraudzības atskaitēs – 'Piena kontroles rezultāti'.
3. Izvērtējot reģistrētus un apstrādātus pārraudzības rezultātus, pārraugs var pieņemt lēmumu par to neatbilstību. Šādi rezultāti sistēmā CILDA – 'Rezultātu administrēšana' atzīmējami kā 'nav ticams', papildus norādot, vai izslaukumu rādījumi ir aizstājami ('aizvietot') ar aprēķinātām vērtībām, vai nē. Ja anulētie ('nav ticams') rezultāti atzīmēti kā neaizstājami, atsevišķiem dzīvniekiem pārraudzība tiek uzskatīta par neveiktu un pietiekoši ātru darbību rezultātā ir iespējams pieprasīt atkārtotu dzīvnieku iekļaušanu piena pārraudzības uzdevumā (jeb veikt atkārtotu piena pārraudzības kontroli).
4. Atkārtotajā kontrolē iekļauj tikai tos dzīvniekus, par kuriem iegūtie rezultāti nav uzrādīti korekti (piemēram: neatbilstošs izslaukuma daudzums, nederīgs piena paraugs, neatbilstošs tauku/olbaltumvielu saturs). Atkārtotai kontrolei, pārraugs pieprasa no datu centra vai pats sistēmā CILDA izveido atkārtotas kontroles pārraudzības uzdevumu un tajā norāda kontroles veidu – „Piena atkārtota pārbaude govīm” vai “Piena atkārtota pārbaude kazām”.
5. Ja kontroles rezultāti nav objektīvi (notikusi neatbilstoša kontrole), 7 dienu laikā, pēc notikušās kontroles, var izveidot atkārtotu piena pārraudzības uzdevumu.
6. Ja tiek konstatēts, ka pārraudzības uzdevuma izpilde vai reģistrēšana ir notikusi neatbilstoši aprakstītajai kārtībai, uzdevuma rezultāti ir anulējami ar iemeslu [Neizmantojami ciltsdarbā].
7. Ja iegūtie rezultāti sadaļās 'aizvietots' un/vai 'nav ticams' tiek atzīmēti vairākiem dzīvniekiem, kas kopsummā pārsniedz 20% no dzīvnieku skaita konkrētajā uzdevumā, tad uzdevums tiks atcelts jeb anulēts, un tiek uzskatīts, ka pārraudzība nav veikta. Jāveic atkārtota piena pārraudzība visiem uzdevumā iekļautajiem dzīvniekiem.

9J

Uzraudzība /kontrolē

1. Piena pārraudzība jāveic atbilstoši MK noteikumiem Nr. 228 (pieņemti Rīgā 2019. gada 28. maijā) ***“Slaucamo govju un slaucamo kazu pārraudzības un snieguma pārbaudes kārtība”***.
2. Virspārraudzība. Lauksaimniecības datu centrs virspārraudzību veic katru gadu, pārbaudot pārraudzības datu ticamību pārraudzības un snieguma pārbaudes ganāmpulkos, kuru dati attiecīgajā gadā atlasīti saskaņā ar MK noteikumu 228 55.3. apakšpunktu, kur: atlasa datubāzē iespējami kļūdainos pārraudzības datus, kā arī pēc nejaušas izlases principa augstražīgu ganāmpulku pārraudzības datus virspārraudzībai.
3. Ja piena pārraudzība netiks veikta atbilstoši pārraudzības noteikumiem un metodikai, attiecīgās kontroles rezultāti tiks anulēti. Tiks uzskatīts, ka attiecīgā piena pārraudzības kontrole nav veikta.

Piena pārraudzības shēma

Piena pārraudzības kontroles veikšanas shēma

